

Enheten för hantering av explosiva varor (RO-EX)

Marianne Rönnbäck Runhage

010-240 5084

Marianne.RonnbackRunhage@msb.se

Uppföljning av MSB:s marknadskontrollplan 2019

MSB:s marknadskontrollansvar omfattar sektorerna 06 Aerosolbehållare, 08 Transportabla tryckbärande anordningar, TPE, 14 Pyrotekniska artiklar, 15 Explosiva varor för civilt bruk, 16 Gasanordningar samt sektor 00 övriga produkter. Den sistnämnda innefattar bland annat gaständares konstruktionskrav. Enligt plan skulle arbetet utföras av sammanlagt 1,5 årsarbetskrafter. Ingen teknisk provning planerades.

Inriktning för marknadskontrollverksamheten 2019 var bland annat att prioritera reaktiv marknadskontroll och gränskontroll i samtliga sektorer. All proaktiv kontroll enligt MSB:s konfidentiella bilaga skulle emellertid genomföras och om det var effektivt skulle därefter samarbete med Tullverket startas för att stoppa vidare sändningar av de just funna, felaktiga, produkterna vid yttre gräns. Enligt den konfidentiella bilagan planerades ingen proaktiv kontroll i sektorerna 06 Aerosolbehållare och 00 övriga produkter.

Kontrollverksamhet – såväl initierad av anmälningar (reaktiv kontroll) som initierade av eget val av produkter (proaktiv kontroll)

Vid kontroll bedöms en produkt, d.v.s. ett exemplar vanligen ur en grupp av likadana produkt(individ)er. Det bör noteras att ett ärende kan omfatta mer än en produkt, kanske en produkt vardera av olika produktmodeller eller en produkt(individ) från var och en av flera olika typer av produkter. Kontroll av en produkt kan också generera flera ärenden då likadana produkter (exemplar ur en större grupp) ibland kan hittas hos flera aktörer. Vanligen omfattar ett ärende (kontroll av) en produkt och antalet individer som berörs anges inte. Det bör alltså noteras att det endast finns registrerat i inkomna *tullärenden* hur många produktindivider en anmälan omfattar. Det går vanligen inte att se hur många ytterligare produkt(individ)er som är påverkade av en reaktiv eller proaktiv kontroll av en produkt (eller flera olika produkter) eftersom man kontrollerar ”denna” och sedan ser resultatet som giltigt för ”alla” produkter som är likadana hos aktören utan att ange antal.

Alla inkomna anmälningar, 41 stycken, hanterades. De två produkttyper med mest inkomna anmälningar är fyrverkerier (inom sektor 14 pyrotekniska artiklar) och gasanordningar och nästan allt gäller konsumentprodukter.

Endast 3 av de 21 anmälningar om farliga produkter som inkom genom RAPEX-systemet 2019 påträffades på den svenska marknaden. En av dessa, en gasolkamin, togs bort från marknaden av de två aktörer där den påträffades. (Samma gasolkamin anmäldes också genom skydds-klausulförfarande, se nedan.) MSB invände mot anmälan av en gasflaska, även den påträffad i Sverige. MSB menade att den inledande myndigheten hade gjort en

felaktig riskbedömning och att produkten inte borde ha ansetts inneha en allvarlig risk. Här fortsätter handläggningen 2020. I det tredje fallet, en gaständare, påträffades produkten men RAPEX-anmälan drogs senare tillbaka.

MSB gjorde ingen invändning mot inledande myndighets åtgärder i de 5 skyddsklausulärenden som inkom genom informationsdelningssystemet ICSMS. Samtliga gällde gasanordningar (tre var gasolkaminer, också anmälda genom RAPEX-systemet, och två skyddsklausulanmälningar gällde små gaskök), Endast en produkt, en gasolkamin, påträffades på den svenska marknaden och togs frivilligt bort från marknaden av två aktörer, se ovan.

De gasanordningar som Tullverket i fyra ärenden anmält vara förmodat felaktiga bedömdes av MSB och stoppades vid gräns.

De anmälningar som anmäldes direkt till MSB ledde bland annat till: en frivillig korrigerering av märkning, en frivillig destruktion av två fyrverkeriprodukter och en frivilligt borttagen annons. Dessutom fattades beslut om tre förbud mot försäljning av en produkt som saknade CE-märkning men där anmälan inkom redan 2018.

MSB har också på eget initiativ startat marknadskontroll av en gasflaska och gasolgrill där gasflaskan ”exploderat”; av explosiva varor hos en tillverkare och av rökgranater hos ett tiotal aktörer inom paintball-sfären. I det senare fallet skickades information om gällande regler för gasflaskor och pyrotekniska artiklar till ett tiotal identifierade aktörer. Breven medförde en del frågeställningar och behov av klargöranden och ställningstaganden från MSB:s sida. Tre marknadskontrollbesök av pyrotekniska artiklar kunde genomföras medan marknadskontrollbesöken av gasflaskor måste skjutas över årsskiftet eftersom genomförandetiden fick senareläggas och utförarna då var ianspråktagna i annan, planerad, verksamhet. Samtliga ärenden pågår. En slutsats är att proaktiv kontroll behövs för att regler ska vara kända och följas. Myndighetskontakter medför aktiviteter hos motparten som klargör att det för motparter finns otydligheter i reglerna. Samsyn om reglerna behövs inom hela EU, liksom gemensamma kontroller för att reglerna ska följas överallt.

Sammanlagt i samtliga sektorer pågick handläggning i knappt 50 marknadskontrollärenden under 2019, varav knappt 10 ärenden startade redan 2018. Fyra ärenden, av de knappt 50 där handläggning skedde, gällde produkter som MSB valt ut.

Majoriteten av den egenplanerade kontrollverksamheten 2019 genomfördes inte och skälet var generellt brist på resurser. I sektorn 08 transportabla tryckbärande anordningar fick, som redan nämnts, de planerade besöken skjutas till kommande år på grund av försening. För sektorn 16 gasanordningar fick hela den planerade kontrollverksamheten, av brist på resurser, flyttas över årsskiftet. I sektorerna ”aerosolbehållare” respektive ”övrigt” planerades ingen egenplanerad verksamhet. I sektorerna 14 pyrotekniska artiklar och 15 explosiva varor för civilt bruk genomfördes däremot de egenplanerade kontrollerna, även om handläggningen fortsätter under 2020.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Andra metoder än kontroll - informationsinsatser och samverkan

Publiceringen av produkter i RAPEX-listan som träffar MSB:s marknadskontrollmandat fortsatte under 2019. Sammanlagt publicerades information om 17 produkter, eftersom tre av de RAPEX-anmälda produkterna inte var behäftade med allvarlig risk och därmed inte skulle publiceras samt att en anmälan drogs tillbaka.

Informationen om produktregler var däremot mycket sparsam och omfattade endast information om Brexit.

MSB var medfinansierad och deltog som utställare vid seminariet Din produkt - Ditt ansvar som anordnades av Marknadskontrollrådet/ Swedac i april. Syftet med seminariet är att informera företagare om produktregelverk och ansvar. MSB informerade på ”minimässa” i anslutning till seminariet om vilka produktkategorier som omfattas av MSB:s marknadskontrollmandat och svarade på frågor.

MSB deltog aktivt i samarbete framför allt på EU-nivå men också i samarbete på nationell nivå. Samarbetet på EU-nivå medförde att MSB deltog vid sju AdCo-möten och dessutom nu innehar ordförandeskapet i en AdCo-grupp. Deltagandet har generellt främjat att MSB:s syn på vissa delar av regelverket har exponerats och blivit känt, och samma tolkning av regler oberoende av medlemsstat är en förutsättning för neutral konkurrens och en väl fungerande inre marknad. Däremot har MSB inte haft resurser att löpande följa upp andra myndigheters åtgärder, vilka registrerats i ICSMS, och heller inte att följa upp att åtgärder som vidtagits i andra medlemsstater också har genomförts i Sverige. Det senare var planerat inom sektorn gasanordningar.

Marknadskontrollrådet anordnade fem rådsmöten under 2019. MSB deltog vid samtliga, samt vid återkommande möten i Forum för tullrelaterade frågor och vid nätverksmöte RAPEX/ICSMS. Syftet med de senare grupperna är att förbättra samarbetet mellan dels svenska marknadskontrollmyndigheter och Tullverket dels mellan marknadskontrollmyndigheterna i medlemsstaterna. I det senare fallet genom att få information om förändringar i systemen för att kunna stödja användare på den egna myndigheten vid användning.

MSB:s GD publicerade även under 2019 en bloggtext på marknadskontroll.se, något som samtliga marknadskontrollmyndigheters respektive GD gör årligen.

Utvärdering

Enligt EU-kommissionens meddelande för genomförande av EU:s produktbestämmelser, Blue Guide, senast reviderad 2016 (2016/C 272/01¹) anges bland annat:

”Marknadskontrollen ska bidra till att osäkra produkter eller produkter som på andra sätt inte uppfyller de tillämpliga kraven i harmoniserad unionslagstiftning **identifieras** (*egen fetstil*) och kvarhålls eller tas bort från marknaden, och att skrupelfria eller till och med

¹ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/18027/attachments/1/translations>

brottsliga aktörer bestraffas...” samt ” För att marknadskontrollen ska få avsedd verkan måste den dock bedrivas enhetligt i hela unionen.”

MSB har under 2019 sett till att inkorrekta produkter som påträffats åtgärdats eller tagits från marknaden. Antal felaktiga produkter respektive totala antalet produkter på den svenska marknaden, eller på hela unionsmarknaden, inom respektive sektor är däremot inte känd. Det går därför inte att bedöma i vilken grad marknadskontrollverksamheten på MSB under 2019 har identifierat felaktiga produkter på den svenska marknaden. Därmed går det heller inte att bedöma i vilken grad marknadskontrollen har bidragit till att komma närmare målsättningen att endast korrekta produkter inom MSB:s område ska finnas på marknaden.

Redovisning av parametrar enligt avsnitt 10 i "Riktlinjer för sektorsplaner" redovisat per sektor

	Σ	06 AD	08 TPED	14 PAD	15 CExD	16 GAR	00 Övr	Samord- nande funktion
Antal rapporterade produktrelaterade olyckor	2	0	1	0	0	1	0	
Antal klagomål, varav	8	1	0	4	0	3	0	
– antal från konsumenter eller andra användare	4	1	0	2	0	1	0	
– antal från företag	4	0	0	2	0	2	0	
Antal inspektioner i syfte att kontrollera att produkter uppfyller lagstadgade krav.	38	1	0	25	1	10	1	
– antal reaktiva	30	1	0	22	0	6	1	
– antal proaktiva	4	0	0	3	1	0	0	
– antal i samverkan m Tullverket	4	0	0	0	0	4	0	
Antal fysiska kontroller (okulärbesiktning av en produkt)	20	0	0	15	0	5	0	
Antal provningar i laboratorium	0	0	0	0	0	0	0	
Resultat antal produkter								
– ej i överensstämmelse	311	0	0	6	0	305	0	
– administrativa/formella brister (märkning, EU-försäkran, varningstext, bruksanv., teknisk dok. m.m.)	310	0	0	6	0	304	0	
– tekniska brister	1	0	0	0	0	1	0	
– allvarig risk	0	0	0	0	0	0	0	
– risk	0	0	0	0	0	0	0	
Resultat antal bristfälliga produkter som stoppats i samarbete med Tullverket	303	0	0	0	0	303	0	
Antal frivilliga åtgärder	8	0	0	4	0	4	0	

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

	Σ	06 AD	08 TPED	14 PAD	15 CExD	16 GAR	00 Övr		Samord- nande funktion
Antal restriktiva åtgärder och sanktioner, varav antal beslut om	7	0	0	3	0	4	0		
– korrigerande åtgärder	3	0	0	3	0	0	0		
– försäljningsförbud	4	0	0	0	0	4	0		
– tillbakadragande	0	0	0	0	0	0	0		
– återkallelse	0	0	0	0	0	0	0		
– förstöring	0	0	0	0	0	0	0		
Antal utdömda viten samt totalbelopp	0	0	0	0	0	0	0		
Antal överklaganden/domar	1	0	1	0	0	0	0		
Samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter									11
Samarbete med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsstater varav antal									
– möten i AdCo-grupper eller liknande	7	NA	2	2	1	2	0		
– gemensamma projekt som delfinansierats av Kommissionen	0	0	0	0	0	0	0		
– tjänstemän som deltagit i Kommissionens utbytesprogram	0	0	0	0	0	0	0		
– studiebesök i andra medlemsstater	0	0	0	0	0	0	0		
– studiebesök från andra medlemsstater	0	0	0	0	0	0	0		
Antal underrättelser till andra medlemsstater avseende									
– allvarlig risk (Rapex)	0	0	0	0	0	0	0		
– skyddsklausuler (i ICSMS)	0	0	0	0	0	0	0		
– restriktiva beslut enligt förordning 764/2008	0	NA	NA	NA	NA	NA	0		
Antal begäranden om ömsesidigt bistånd från andra MS	1	0	0	1	0	0	0		
Antal begäranden om ömsesidigt bistånd till andra MS	0	0	0	0	0	0	0		

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

 Postadress:
651 81 Karlstad

 Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

 registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

	Σ	06 AD	08 TPED	14 PAD	15 CExD	16 GAR	00 Övr	Samord- nande funktion
Antal inspektioner då myndigheten kontaktat näringsidkare i								
– annat EU-land	0	0	0	0	0	0	0	
– tredje land	0	0	0	0	0	0	0	
Övrigt								
– information riktad	2	0	1	1	0	0	0	
– antal publicerade RAPEX-anmälda produkter på hemsidan	17	0	1	11		4	1	
– info om Brexit	1	0	0	1	0	0	0	
Utfall budget								

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984